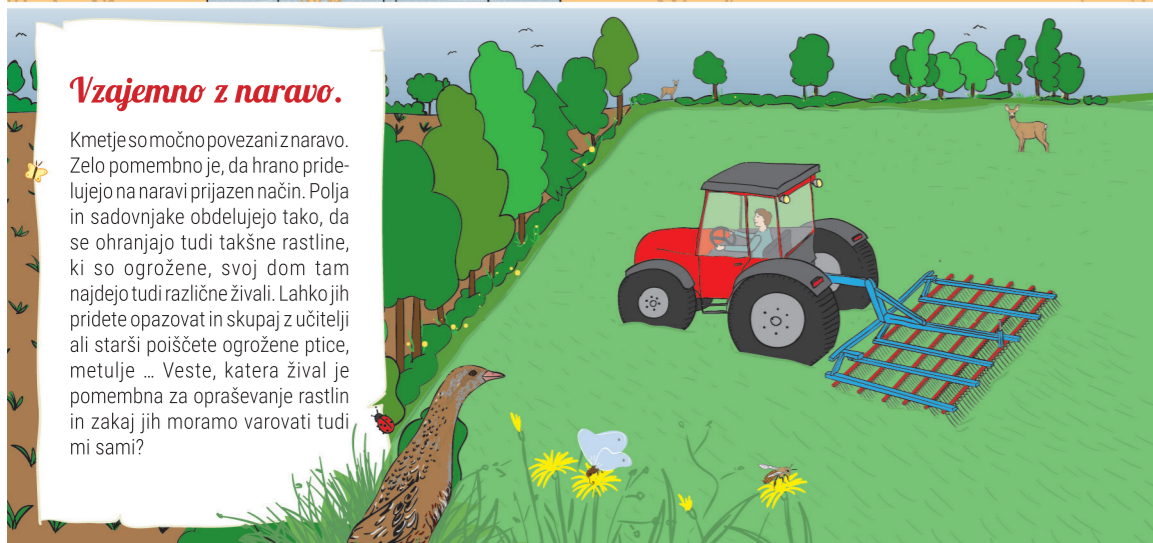

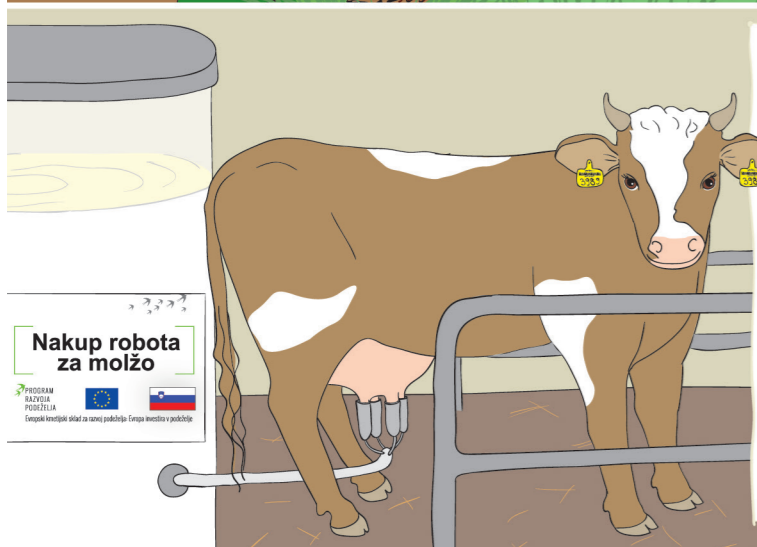
Kaj vse mora kmet vedeti in znati?

Za dobro kmetovanje nista dovolj samo njiva in traktor, kmet mora znati traktor in ostalo kmetijsko mehanizacijo tudi hitro popraviti. Pri kmetovanju je pridelek posebej odvisen od vremena, zato sta pomembna znanje in inovativnost pri vzgoji pridelkov. Kmetu so v veliko pomoč tudi ekonomska znanja, saj je za dobro trženje pridelkov in izdelkov, ki jih naredi na kmetiji, pomemben tudi podjetniški način razmišljanja.

Vzajemno z naravo.

Kmetje so močno povezani z naravo. Zelo pomembno je, da hrano pridelujejo na naravi prijazen način. Polja in sadovnjake obdelujejo tako, da se ohranjajo tudi takšne rastline, ki so ogrožene, svoj dom tam najdejo tudi različne živali. Lahko jih pridete opazovati in skupaj z učitelji ali starši poiščete ogrožene ptice, metulje ... Veste, katera žival je pomembna za opravljanje rastlin in zakaj jih moramo varovati tudi mi sami?

V kmetijstvu sta pomembna tudi razvoj in tehnologija.

Republika Slovenija in Evropska unija z različnimi spodbudami podpirata kmetijstvo in spodbujata k poklicu (mladega) kmeta. V kmetijstvu sta pomembna razvoj in tehnologija, s čimer se delo na kmetiji lahko izboljša in poveča pridelava lokalne hrane, ohranja se tudi narava. Ali poznate kakšno kmetijsko mehanizacijo, ki jo kmet uporablja pri svojih opravilih, s čimer nadomesti ročno delo?

Tudi v šoli uživate lokalno hrano.

Dan naj se prične z bogatim zajtrkom z živili pridelanimi in predelanimi v bližini ali z živili z domačega vrta. Tudi v šolo vam za malico in kosilo okoliški kmetje, čebelarji in živilsko predelovalna podjetja pripeljejo mleko, med, maslo, kruh in ostala živila. Ob pomoči učiteljev poiščite, kdo izmed njih je v vaši bližini, in pojdite pogledat, kaj vse se še najde v njihovi ponudbi.

Zakaj je pomembna oskrba z lokalno hrano?

Lokalna hrana je zdravju koristna, saj so zahteve po kakovosti za lokalno pridelavo visoke, živila pa od pobiranja pridelka do zaužitja hrane prepotujejo manj kilometrov. Tako varujemo naše okolje. Trgovci, ki ponujajo lokalno hrano, in kupci, ki te pridelke kupujejo, omogočajo razvoj slovenskega kmetijstva in posredno celotnega gospodarstva. Bodite pozorni na označbe in na proizvode iz posameznih shem, na primer ekološke pridelke oziroma proizvode. Obstajajo še druge označbe za posamezne proizvode, kar lahko enostavno preverite skupaj s starši.

Kaj pa lahko naredite vi?

Kupujte izdelke, ki so pridelani čim bližje vašega doma. Lahko se sprijateljite z bližnjim kmetom in sadje, zelenjavo, mleko, sir, jogurte, meso, kruh, pecivo ... kupujete na kmetiji. Z družino se odpravite na tržnico in prodajalce povprašate, od kod prihajajo, in kupite pridelke iz bližine. V trgovini najdete izdelke, ki jih predelajo lokalna živilsko predelovalna podjetja, ki največkrat odkupujejo živila od kmetov v bližini. Tako boste prispevali k razvoju slovenskega kmetijstva in koristili vašemu zdravju ter širšemu okolju.

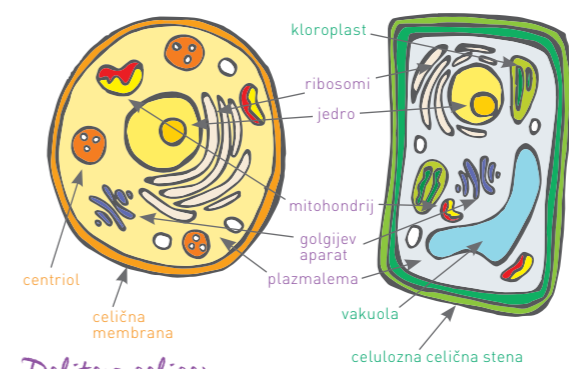

Preglednica Kraljestvo živali in rastlin, naklada: 19.000 izvodov, september 2016, prva izdaja, oblikovanje in ilustracije Simona Čefarin in Fumil d.o.o. Za vsebino se zahvaljujemo Marjetki Ferlan, Osnovna šola Dobrova in Martini Tanko, Osnovna šola Bežigrad. Nastanek uporabnih zloženek je omogočilo Študentsko društvo MiHeC, tel.: 031 365 800. Izdajo zloženke je podprlo Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano v sodelovanju s Kmetijsko gozdarsko zbornico Slovenije in Zvezo slovenske podezelske mladine.

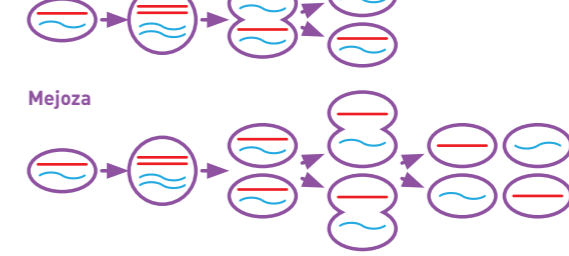
Celica

Vsi organizmi so sestavljeni iz celic, ki se združujejo v tkiva. Vsako tkivo je zgrajeno iz več celic. Iz tkiv pa so sestavljeni organi, ki tvorijo organske sisteme.

Živalska celica: Rastlinska celica:

Delitev celice:

Od celice do organizma:

Tkiva

Skupek celic, ki opravlja podobno nalogo imenujemo, tkivo.

Vrste tkiv:

1. Krovno tkivo - varovalna naloga, pokriva zunanjo (koža) in notranjo (sluznica) površino telesa
2. Vezično tkivo - sodeluje pri transportu snovi
3. Mišično tkivo - omogoča gibanje
4. Živčno tkivo - omogoča sprejem dražljajev in prenos informacij po telesu

Organi

Organi so deli človeškega telesa, ki opravljajo določene naloge v organskih sistemih.

Glavni organski sistemi:

1. Gibala
2. Čutila
3. Živčevje
4. Dihala
5. Prebavila
6. Krvna obtočila
7. Izločala
8. Hormonske žleze
9. Moška in ženska spolovila

Kraljestva

Bakterije

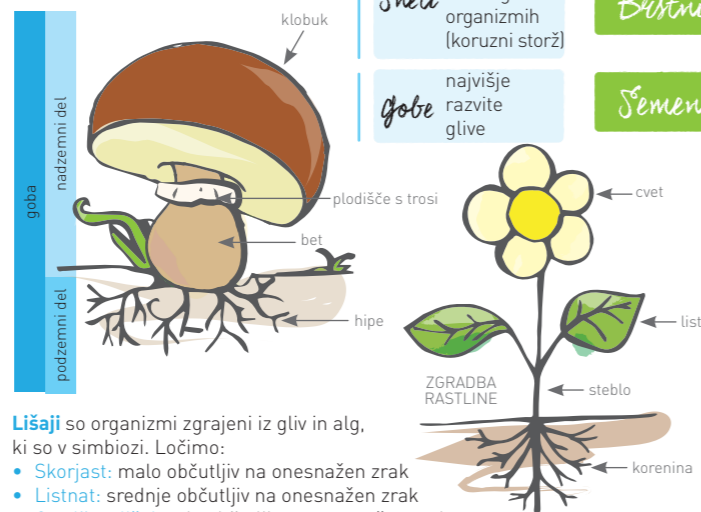
Kraljestvo bakterij ali cepljivk - skupina enoceličnih organizmov s preprosto celično zgradbo, brez jedra. Celice bakterij imajo lahko obliko palčk, spiral, kroglic ali grozdov.

Razmnožujejo se z delitvijo na dva dela. Med nje sodijo:

- Arheobakterije** - za razliko od ostalih cepljivk, živijo tudi v zahtevnih življenjskih pogojih (vroči vrelci, visoka vsebnost soli)
- Bakterije** - se po obliki delijo na kroglaste, spiralne in paličaste. Po načinu prehranjevanja pa se delijo:
 - gniloživke**, ki povzročajo gnitje in spreminjanje organskih snovi v anorganske
 - parazitske bakterije**, ki živijo na račun drugih organizmov
- Modrozeleni cepljivke** vsebujejo zeleno barvilo, ki jim omogoča, da si s fotosintezo same tvorijo hrano.

Gljive in lišaji

Gljive so skupina organizmov, ki se hrani z odmrliimi rastlinskimi in živalskimi snovmi. So pomembni razkrojevalci organskih snovi. Telo gljive se imenuje steljka. Del v zemlji imenujemo podgobje ali micelij, razmnožuje se s pomočjo celic imenovanih trosi.

Lišaji so organizmi zgrajeni iz gliv in alg, ki so v simbiozi. Ločimo:

- Skorjast:** malo občutljiv na onesažen zrak
- Listnat:** srednje občutljiv na onesažen zrak
- Grmičast lišaj:** zelo občutljiv na onesažen zrak

Kraljestvo rastlin

Alge

So avtotrofni organizmi brez pravih tkiv. Razlikujejo se po barvi, zgradbi in velikosti. Telesa nimajo razvitega steblo, liste in korenine. Telo alge se imenuje steljka.

- Ločimo:**
- evglonofite
 - zeleni alge
 - rdeče alge
 - rumenkaste alge

Mahovi

Nimajo korenin, razvita imajo stebila in liste. Na podlago se pritrdijo z nitastimi rizoidi. Glede na obliko ločimo jetrnjake in listnate mahove.

Praprotnice

Imajo razvito prevajalno tkivo, oporno tkivo in povrhnjico. Po obliki jih delimo na praproti, lisičjakovce in preslice.

Bistnice

Med njih prištevamo praprotnice in semenke. Imajo razvite korenine, steblo in liste.

Semenke

imajo semena nezavarovana (sagavci, ginkijevci, iglavci)

Kritosemenke

imajo semena zavarovana. Semenke so najbolj razvita skupina rastlin. Tvorijo semena, ki jim omogočajo razmnoževanje in preživetje v neugodnih razmerah.

Enokaličnice:

LIST ENOKALIČNICE (vzporedne žile)

Dvokaličnice:

LIST DVOKALIČNICE (mrežasto razporejene žile)

Praživali

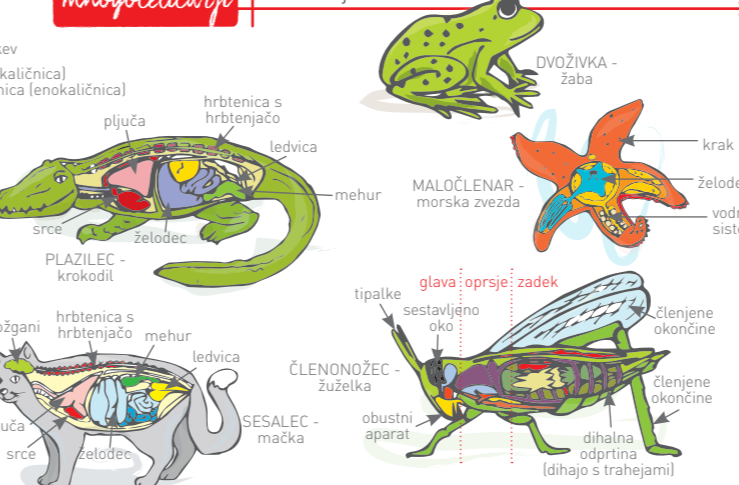
So najpreprostejše enocelične živali. So bile prve na Zemlji, po obliki in gibanju.

Delimo jih glede na gibalne organele:

- Bičkarji** - najpreprostejša skupina praživali. Premikajo se s pomočjo bičkov. Razvili so se iz rastlinskih bičkarjev (bičkar vrteljc, bičkar ovratničar).
- Trosovci** - so notranji zajedalci in povzročajo nevarne bolezni (malaria).
- Korenonožci** - premikajo se s pomočjo izrastkov. Delimo jih na rodove: goli (amebe), apnenčasta (luknjičarke) in kremenčaste (mreževci).
- Migetalkarji** - njihovo telo je prekrito z migetalkami. Migetalka jim omogočajo gibanje (paramecij).

Pravi mnogoceličarji

Razvita imajo tkiva, organe. Delijo se na: nečlenarje, mnogočlenarje, maločlenarje, strunarje.

Kraljestvo živali

Nečlenarji

Telo ni vidno členjeno, imajo razvite preproste organe, so brez okončin. Delimo jih na:

- Ploskavci** - prosto živeče živali ali pa notranji zajedavci drugih živali. Med njih uvrščamo vrtničarje, sesače in trakulje.
- Ožigalkarji** - imajo valjasto telo ter lovke z ožigalkami. Živijo v vodi.
- Mehkužci** - živijo v vodi in na kopnem. Telo je iz glave, noge in drobovnjaka. Razvito imajo živčevje in čutila. Med njih uvrščamo oklopnike (hitone), polže, školjke, glavonožce.

Mnogoceličarji

Imajo členjeno telo iz več telesnih členov.

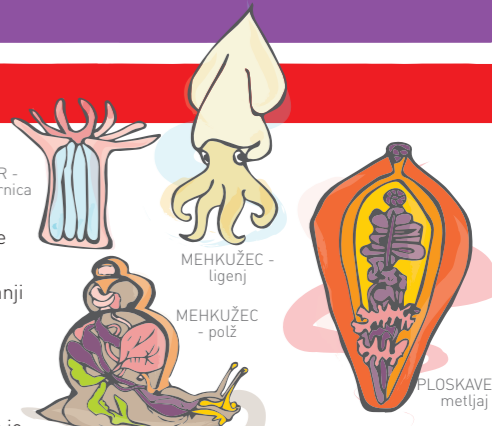
- Kolobarniki** - zgrajeni iz kolobarjev. Živijo v morju in prsti. Delimo jih na mnogočlenarje (morska striga), maločlenarje (deževnik) in pijavke.
- Členonožci** - za njih je značilna členjenost nog. Živijo v morju in na kopnem. Imajo členjeno telo. Telo pokriva hitinjača. Ločimo pajke, rake, žuželke, stonoge.

Maločlenarji

So zvezdasto somerni morski organizmi, premikajo se z brazdnimi nožicami in s pomočjo vodnega sistema. Ločimo morsko zvezdo, morske ježke, morske lilije, kačjerepe, brizgače.

Strunarji

Njihov oporni organ je hrbtana struna. Delimo jih na preproste (črevoškrjarji) in prave (plaščarji, brezglavci in vretenčarji)

Plaščarji

Morske živali, spominjajo na spužve.

Brezglavci

Skupina podobna ribam, brez prave glave.

Vretenčarji

Imajo dva para okončin in oblikovano glavo, trup in rep, imajo hrbtenico iz vretenec. Delimo jih na:

- Obloustke** - najpreprostejši vodni vretenčarji, ki nimajo čeljusti (piškur).
- Ribe** - plavajo s pomočjo parnih in neparnih plavuti, dihajo pa s škrgami.
- Dvoživke** - prvi kopenski vretenčarji, imajo dva para okončin. Dihajo s pljuči in kožo. Ločimo repate (pupki, močeradi, človeška ribica) in brezrepe (zeleni žaba, rega, sekulja, krastača, urh).
- Plazilci** - so kopenski vretenčarji, jajca odlagajo na kopno, dihajo s pljuči in imajo nestalno telesno temperaturo. Ločimo krokodile, želve, kuščarje, kače.
- Ptiči** - kopenski vretenčarji, telo ptic prekriva perje, dihajo s pljuči, ležejo jajca, imajo stalno telesno temperaturo.
- Sesalci** - samice imajo mlečne žleze iz katerih mladiči pijejo mleko. Pokriti so z dlako, dihajo s pljuči, imajo stalno telesno temperaturo, kotijo mladiče. Tudi človek sodi med sesalce.